Jurga Jurkevičienė
Paulius Jurkevičius

ROMANAS SU ITALIJA

Ketvirtis amžiaus Romoje – kaip viena diena

TYTO ALBA

JURGA JURKEVIČIENĖ
PAULIUS JURKEVIČIUS

ROMANAS SU ITALIJA

Ketvirtis amžiaus Romoje – kaip viena diena

VILNIUS 2018

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinį, esantį bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

© Jurga Jurkevičienė, 2018

© Paulius Jurkevičius, 2018

© „Tyto alba“, 2018

ISBN 978-609-466-344-4

[ŠIOS KNYGOS MARŠRUTAS]

ROMA

- ČERVETERIS (CERVETERI)
- PALERMAS (PALERMO)
- KORLEONĖ (CORLEONE)
- VENECIJA (VENEZIA)
- PETINO KALNAS (MONTE PETTINO)
- ČILENTO PRINJANAS (PRIGNANO CILENTO)
- PJOMBINAS (PIOMBINO)
- FLORENCIJA (FIRENZE)
- TROPĖJA (TROPEA)
- NEAPOLIS (NAPOLI)

ROMA

TURINYS

PRAE SCRIPTUM 14

Įžanga. **Auštant** [alba] 18
[Paulius] nemigos vėjas 21
[Jurga] skaistus rytas pro langinių tarpelius 24
[Jurga] žalias žadintuvas 26
[Paulius] Enza, kurios greitai nebebus 28
[Jurga] šis bei tas, ko nesupranta Gianna 29
[Jurga] kremas 32
[Jurga] mėlynasis portretas „Kelyje“ 35
[Paulius] Sigmundas padeda ne visiems 37
[Jurga] apie Amžinojo miesto eleganciją 40
[Paulius] trečiojo amžiaus gvardija 43

Ankstų rytą [mattina, presto] 48
[Paulius] spaudos apžvalga 51
[Paulius] iš pradžių buvo „La Repubblica“ 52
[Jurga] pateptųjų ložė Nuolankumo gatvėje 55
[Paulius] žalios kalvos, baltos avys. Mozė 58
[Paulius] Epyro aikštės link 63
[Paulius] aukštieji turgaus mokslai 66
[Jurga] du A: aštuonkojai, ančiuviai 68
[Paulius] *La Vucciria* 73
[Paulius] bosas nori mirti oriai 77
[Paulius] ne, tai nebuvo *Cosa Nostra* 82
[Paulius] mafijos vynas ir baklažanai..... 83
[Jurga] baklažanų *caponata* – be mafijos skonio 87

Ryte [seconda mattinata]..... 90
[Paulius] salvės, bombos, pasalos 93
[Paulius] Luca – *water killer*..... 96
[Jurga] mažos durys į prabangos pasaulį..... 98
[Paulius] mokau mokytoją fantazijos 102
[Paulius] laikas verkti ir laikas juoktis 107

[Jurga] žavus itališkas kalėjimas 111
[Jurga] ką reiškia būti *donna* 115
[Jurga] dėl visko kalti artišokai 116
[Jurga] Romoje, pas žydus 118
[Paulius] 628 122
[Paulius] *La grande shifezza* – didysis šleikštulys 126
[Paulius] keiksmo žodis I. Apžvalga 129
[Jurga] keiksmo žodis II. Apžvalga 135

Vidurdienį [mezzogiorno] 138
[Jurga] ir tada aš uždainavau 141
[Jurga] Giorgio nebenori į Rygą 146
[Paulius] trumpas klausimas geriau nei ilgas 149
[Paulius] Medėjos *vendetta*. Barboros *vendetta* 153
[Paulius] teisingo pietų valgiaraščio projektas I 159
[Paulius] *Spuntino* su Alessandro ir aštuoniais šunimis 161
[Jurga] pas figų dievą 165

Pietų metas [ora di pranzo] 170
[Paulius] neteisingo pietų valgiaraščio projektas 173
[Jurga] teisingo pietų valgiaraščio projektas II 176
[Jurga] Sophia Loren. *Cacio e pepe* 178
[Paulius] praktiniai pietų planavimo aspektai 181
[Paulius, Jurga] pietauti Romoje 184
[Paulius] vienu mažiau 188
[Paulius] viena daugiau 190
[Jurga] keiksmo žodis III 197

Popietė [pisolino] 200
[Jurga] Bergmanas. Pauzė 203
[Paulius] kodėl jį reikia sutrėkšti? 204
[Paulius] kas bijo pi-zo-li-no? 208
[Paulius] kova I 210
[Paulius] neteisybės burna 212
[Paulius] kova II 214
[Paulius] Tropėja I 217
[Paulius] Tropėja II 219
[Jurga] ledinė *allegria* 220
[Jurga] nosis nemokamai 222

Pavakarė [pomeriggio] 228
[Paulius] mano miela privilegija 231
[Paulius] rupus Romos kalbėjimas 234
[Paulius] lygybė? Nebent elegantiška 240
[Paulius] raudoni *Imperator* „pieštukai“ 241
[Paulius] balta balta Carlo dovana 247
[Jurga] *Acqua di Fiuggi* 249
[Jurga] siurrealizmas pagal Oscarą. Zumba 251

Aperityvo valanda [l'ora dell'aperitivo] 256
[Paulius] *Ferramenta* 259
[Paulius] *Perchè?* Kodėl? 262
[Jurga] aktas 264
[Jurga] Wassermanno reakcija I 267
[Paulius] Wassermanno reakcija II 280
[Jurga] šuniška terapija 273
[Jurga] aperityvas plepant su Toni S. 277
[Paulius] et, Džepai... 283
[Paulius] pokalbiai su jais 286

Vakarienė [la cena] 290
[Jurga] atgal 293
[Paulius] Nerono šmėkla 296
[Paulius] senas bambeklis dainuoja apie meilę 298
[Jurga] kumpis be peilio, butelis be kamščiatraukio I 303
[Paulius] kumpis be peilio, butelis be kamščiatraukio II 306
[Jurga] *Ti ammazzo!* Užmušiu tave! 309
[Paulius] *Don* Antonio kodas 311
[Paulius] Romos širdies meniu 314

Pabaiga: **vidurnaktis** [mezzanotte] 322
[Jurga] *Domani* – rytoj I 325
[Paulius] *Domani* – rytoj II 330

Epilogas *A quattro mani* – keturiomis rankomis 334

TRYLIKA ITALIŠKO GYVENIMO REGOLŲ 338
DEVYNI FILMAI NORINTIEMS GERIAU SUPRASTI ITALIJĄ 351

PRAE SCRIPTUM

Šioje knygoje rasite daug itališkų žodžių. Kai kurie jų bus linksmi, kai kurie – liūdni, o dar kiti – nelabai gražūs. Tai neišvengiama – visi skamba puikiai, nepaisant to, ką jie reikštų, nes italų kalba yra gražiausia kalba pasaulyje, ir mes tai supratome dar tais laikais, kai pakaitomis lėkdavome į Muzikos akademiją dėstyti *l'italiano* būsimiesiems operos solistams.

Rasite ir 13 itališko gyvenimo *regolų*. *Regola* yra taisyklė, bet nepainiokime su regulomis – vienuolių ordino elgesio normomis. Kodėl jų 13? Grynas atsitiktinumas. Rašydami savo santykių su Italija istoriją manėme, kad vienas kitas praktinis patarimas nepakenks. Nes atvejų, kai žmonės vyksta į Italiją, pabūna dvi savaites arba netgi tris mėnesius, o paskui skundžiasi, kad nieko nesuprato, – vis dar pasitaiko. Beje, apie tai, kam skirta ir neskirta ši šalis, būtent ir pasakoja tryliktoji *regola.*

Mes patys į Italiją atvykome pilka „Alfa Romeo", bagažinėje buvo trys lagaminai. Nuo to laiko praėjo beveik ketvirtis amžiaus, bet kažin ar galėtume pasigirti, kad iki galo perpratome šią šalį. Mes suprantame, kad jums, mieli skaitytojai, rūpės, kodėl ir kaip mes ten atsidūrėme. Kadangi ir mes patys norėtume tai žinoti, suprasti, aptikti tą momentą, kai pasiryžome sėsti į pilką

„Alfa Romeo“ ir važiuoti, mes drauge su jumis bandysime aptarti šį atvejį. Bet nesitikėkite, kad paaiškės visa tiesa, nebent – keletas punktyrų.

Nors ilgoka diena Romoje, kurią mes aprašome, užtruko ketvirtį amžiaus, vis dėlto daug kas netilpo. Pavyzdžiui, istorija, kaip vieno Sardinijos miestelio meras įsimylėjo autorę, o autorius kurį laiką nežinojo, ko griebtis, nes ten, toje Sardinijos vietoje – Nuoro provincijoje – galioja savotiškos (kraujo keršto) tradicijos. Arba keistas epizodas, kai abu autoriai pasiklydo ir ilgai klajojo Abruco sniegynuose, ties *Gran Sasso* viršukalne. O kur dar trys nepavykusios autoriaus ekspedicijos į Strombolio ugnikalnio kraterį – ten iki šiol veikia kažkoks užkeikimas.

Šiaip ar taip, ši knyga nėra apie mus – autorius. Ši knyga yra apie tą šalį – Italiją ir tą miestą – Romą. Apie tai, kas mus ten žavi ir kas nervina, o kartais – pykdo ir liūdina. Mūsų nuotykiai ir gyvenimas tėra emocinis fonas, jo paskirtis – atskleisti dviejų lietuvių, moters ir vyro santykį su ta šalimi, kurią rytais gerdami kavą bare jie dievina, o po pietų – ne visada.

Ši knyga – apie vietas ir žmones, kuriuos mes pažinome, kurie mus lydėjo ir tebelydi. Kai kurie – itin svarbūs, įvardyti vardu ir pirmąja pavardės raide, kai kurių kitų vardai pakeisti arba jie yra viso labo sutapimai. O gal – karštos Romos saulės fantazijos rezultatas.

Tiksliai žinome, kad ši knyga nebūtų atsiradusi, jeigu ne patys ištikimiausi mūsų itališkų avantiūrų liudininkai – Simonas ir Barbora. Būtent ji – Barbora yra mūsų meilės ir meilės Italijai rezultatas, jai dėkojame už kantrybę skaitant šios knygos rankraštį. Si-

monui – už tai, kad atskrido į Romą kritiniu momentu, kai teksto rašymas buvo beviltiškai įstrigęs (jis žino, kas buvo atsitikę).

Esame parašę šimtus, tūkstančius straipsnių ir jiems sugalvoję šmaikščius pavadinimus, bet šios knygos pavadinimą Vilniuje pirmą kartą ištarė leidėja Lolita, ir jis išsyk prilipo, taigi – *grazie,* ačiū.

Dėkojame Giampierui – jis dažnai paskambina ir paklausia, kada atvažiuosime pas jį į Toskaną valgyti *bistecca fiorentina* – Florencijos kepsnio ir gerti raudonojo *sangiovese* vyno.

Esame be galo dėkingi Pietro ir Paolo (ne, tai ne apaštalai, o du mūsų gyvenimo Italijoje pradžios liudininkai ir pagalbininkai).

Ir, žinoma, umbrui Ciro – etruskų kapaviečių ir pirmųjų mūsų namų šeimininkui.

Taip pat Carlo, kurio nebėra, – už pieną. Daug pieno.

Eliai, kurios nebėra, – už griežtą motinišką žodį ir puikius Toskanos virtuvės receptus.

Be abejo, Danielai, kurios niekada nepamiršime: ant Michelangelo „Adomo sukūrimo“ reprodukcijos ji parašė gimusiai Barborai: *Benvenuta tra noi* – sveika, atėjusi tarp mūsų.

Dėkojame visiems pietinės Romos – *Appio Latino* kvartalų baristams, picų kepėjams, *piazza Epiro* turgaus žmonėms, kurie mus įkvepia, linksmina savo šiurkštoka Romos kalba – *romanesco,* kasdien traukia per dantį ir šaiposi; jie – *romani de Roma* – Romos gyventojai – yra svarbiausi mūsų gyvenimo bei šios knygos herojai.

Negalime nepadėkoti Marco iš agentūros „Solo Affitti“ – jis išgelbėjo rašomąjį stalą, pasitarnavusį šios knygos atsiradimui.

Taip pat mūsų antriesiems namams – *Stampa Estera* asociacijai ir kolegoms iš Nuolankumo gatvės. Nors tarp kolegų visada visko būna...

Ačiū ir Jolandai iš Nidos – už „Nidos rojų“ tarp žolynų ir obelų – ten, kur buvo pradėta ir baigta ši knyga.

Galiausiai spaudžiame leteną savo keturkojui bičiuliui Romeo, kurį kaimynai praminė *il cane più bello del Colosseo* – gražiausiu Koliziejaus apylinkių šunimi. Jo ištikimos akys žvelgia į mus tada, kai gyvenimas Romoje yra anaiptol ne *la grande bellezza* – didis grožis, o žiaurus stresas.

O dabar verskite kitą puslapį. Nes ilga Romos diena jau brėkšta.

Paulius, Jurga

Nida – Roma – Nida.
2018-ųjų rugpjūtis

Įžanga

Auštant

[alba]

Cosa si può dire ad una persona che,
quando la vedi,
ogni volta ti dà un colpo all'anima:
buon giorno principessa.

Ką galima pasakyti asmenybei,
kurią kiekvieną kartą sutikęs
gauni dūrį į sielos gelmes? Sveika, princese.

[FILMAS „LA VITA È BELLA" / „GYVENIMAS YRA GRAŽUS"]

Režisierius Roberto Benigni

[Paulius] ...

nemigos vėjas

Via Acaia ir *via Satrico* gatvių sankryžoje tvyro taika ir ramybė. Praeis dar dvi valandos, ir šioje sankryžoje prasidės karo veiksmai. Gerai, jeigu veiks šviesoforas. Gerai, jeigu budės *polizia municipale* – municipalinės policijos ekipažas. Praėjusio penktadienio rytą ir šviesoforas, ir *polizia municipale* miegojo. Du milžiniški automobilių srautai, įsikirtę kryžiumi vienas į kitą, aiškinosi pirmumo teisę. *Tu non sai chi sono io* – tu nežinai, kas aš esu! – aidėjo dviem balsais – baritonu ir tenoru išrėktas Romos sankryžų pirmumo dėsnis.

Aušta.

Kol kas imperatoriaus Aureliano sienos paunksmėje ramu. Bet prabusti pusę penkių ryto Romoje nėra taip neįprasta, kaip galėtų pasirodyti. Suveikia žadintuvas – senas ir nelabai permaldaujamas pažįstamas: iš Afrikos atlėkęs vėjas *scirocco* – drėgnas pietų vėjas. Birželio pabaigoje su juo nepasiginčysi: dieną brauki prakaitą, o naktį pasaulio žemėlapyje dėlioji kryželius ant aplankytų sostinių. Arba skaičiuoji sekundes, likusias iki automatinio ventiliatoriaus atsisukimo ir gaivaus pūstelėjimo. Štai, ventiliatorius atsisuka, pūsteli – vos kelios sekundės, ir jas taip pat norisi skaičiuoti.

Birželio pabaigos naktis Romoje pučiant *scirocco* yra gryno pavidalo nemiga. Pučia vėjas pabėgėlis. Vėjas nelegalas iš Afrikos. Niekas čia jo nekvietė, bet jis atsikraustė iš Sacharos ir dar atsinešė smulkaus smėlio. Žinau, kad dvi saujas to blyškaus dykumos smėlio atnešė specialiai man: užvakar plovykloje išblizgintą mašiną teks plauti iš naujo. Dvi specialiai man skirtos smėlio saujos jau turbūt padengė stiklus plonu sluoksniu taip, kad ant jų galima rašyti tarsi ant mokyklinės lentos.

Caro amico scirocco ti scriiiivo – dainuoja smegenyse Lucio Dalla: mielas drauge *scirocco,* aš tau parašysiu laišką... Velniai griebtų, vėjas nelegalas iš Sacharos įsibrovė ir į Lucio dainos tekstą. Jo ten neturėjo būti, bet nieko nepadarysi – birželio naktis pučiant *scirocco* Romoje yra kūrybinga nemiga.

Lucio Dalla – dainininkas, kuriam lenkėsi ir kartu su juo į sceną prašėsi netgi legendinis Luciano Pavarotti. Visas pasaulis žino, kas yra *big* (angl. – didelis) Luciano, o kas yra *small* (angl. – mažas) Lucio žino tik Italijos gyventojai, ir tai yra žiauri neteisybė. Šiaip ar taip, jųdviejų pora ant Modenos koncertų scenos buvo didinga ir kartu beprotiškai juokinga: milžinas tenoras Pavarotti ir mažiukas *cantautore* – dainuojantis poetas Dalla.

Gaila, kad abiejų jau nebėra, ir tai man kelia šiokį tokį nerimą. Italija, dėl kurios aš čia prieš ketvirtį amžiaus atvažiavau ir štai dabar auštant gniaužau nuo prakaito permirkusią paklodę, ta Italija nuo manęs po truputį traukiasi. *Caro amico scirocco ti scriiiivo* – dainuojame drauge su Dalla. Ir toliau: „...ir mylėsis kiekvienas kaip jam išeina, kunigai galės vesti, bet tik tam tikro amžiaus,

kažkas be didesnių nepatogumų iškeliaus anapus, greičiausiai – įvairaus amžiaus kretinai.“

Lucio buvo šmaikštuolis, visus be gailesčio traukęs per dantį. Bet ant jo niekas nepyko. Aš nepykstu ant Matteo: dar tik penkios ryto, o jau girdžiu pragarišką griausmą. Tai jis – Matteo. Atvažiavo į darbą, jo „Harley-Davidson“ variklis drasko spengiančią ryto tylą.

Tai pirmasis garsas Romoje birželio pabaigos ankstų rytą, neskaitant kažkur tolumoje pralėkusios greitukės.

Kaimynai sako, kad Matteo yra juodais rūbais vilkintis antikristas, saldaus rytinio miego žudikas. Tam tikra prasme kaimynai teisūs: visi *via Acaia* pastatai – devynių dešimties aukštų, o gatvė siaura ir ilga. Susidaro savotiškas šulinio efektas, kelis kartus pagarsinantis Matteo motociklo griausmą, kuris, anot jo savininko, ir šiaip yra lygus vieno boingo turbinos decibelams.

Po keleto minučių girdžiu dar vieną garsų salvę. Ji ryškiai kitokia. Matteo „Harley-Davidson“ baubia žemais dažniais, o juodas Roberto *cinquecento* (mažo litražo FIAT markės automobilis, pradėtas gaminti 1957 metais) birbia aukštais antikvarinio variklio sūkiais. Vienoje *via Acaia* pusėje Matteo atidarinėja barą „Pickup“, kitoje gatvės pusėje Roberto rakina „Bar Europa“.

Aš nežinau, ar jų žvilgsniai ryto prieblandoje susitinka. Nežinau, ar jiedu sveikinasi. Galbūt taip, o gal ir ne. Nes Matteo niekina Roberto *cinquecento,* sukurtą maždaug tuo metu, kai Gagarinas skrido į kosmosą, o Roberto pašaipiai žiūri į tviskantį, juodais odos kutais papuoštą „Harley“.

Aš pasisveikinsiu su abiem. Ir abu pasisveikins su manimi. Abu mane patrauks per dantį, sugalvoję visiškai naują, specialiai šiam karštam ir drėgnam rytui sukurtą *battuta* – piktai geliantį sąmojį. Ir aš abiem kažką atšausiu, greičiausiai apie *scirocco* atpūstą Afrikos smėlį, kuris kenkia tiek antikvarinei Roberto mašinai, tiek prašmatniai blizgančiam Matteo motociklui.

Apie septintą ryto gersiu pirmąjį espreso puodelį pas Matteo ir įsmukdamas į jo „Pickup“ matysiu iš kitos gatvės pusės įsmeigtą į mane Roberto žvilgsnį. Paskui, šiek tiek vėliau – apie dešimtą eisiu antrojo kavos puodelio pas Roberto į „Bar Europa“ ir jausiu į nugarą įremtas juodas storulio Matteo akis.

[Jurga] ...

skaistus rytas pro langinių tarpelius

Šiandien Romeo vedu aš. Mūsų *peluche* – pliušinis žaisliukas stovi prie mano pėdų įbedęs suakmenėjusį žvilgsnį, išdidus lyg sfinksas. Juodos užgriuvusios akys tikrai nepriekaištauja: ilgai miegi, *amorina mia* – meilute mano. Jos kažką primena iš mano vaikystės. Jis dabar galvoja visai ką kita.

Stebiu gelsvą – persikų, mangų ir medaus spalvų – kailį, iš didelių ir mažesnių raukšlių susidėliojusį tarsi į prabangų apsiaustą. Ant pūkelių mirguliuoja pro langinių tarpus sklindantys ryškūs

spinduliai. Romeo jau po mano ranka, šnopuoja drėgnu ir meiliu snukiu man į veidą.

Bet aš negaliu pajudėti.

Loginį smegenų pusrutulį, surakintą ir miego išmaltą, pakirbina rytinio snaudulio vizija: *signor* Vittorio švelnus kasrytinis moraliukas. Regiu jo, – maisto butiko *piazza Pompei* savininko, rausvus skruostus, lyg būtų nuolat įkaušęs. Stovėdamas tarpdury savo karalystėje Vittorio nepraleidžia progos pakalbinti į darbą skubančių sinjorų: *buongiorno* – laba diena. Sveikina jis ir mane, priduria: *Dai, signora, non si arrabbi,* – ir meiliai nužvelgia Romeo – *è lui che la rende giovane* – nagi, sinjora, nepykite, juk būtent jis suteikia jaunystės... Kodėl traukia per dantį mane?.. Matyt, septintą, tą ryto, tą bjauriausią mano dienos valandą, nekaip atrodau. O jis pats – linksmas ir guvus, tarsi psichologas skenuoja mintis, kad ir kaip jas slepiu saulės akiniais ir *color cipria* – pudros spalvos lūpdažiu.

Romeo nusipurto. Raukšlių vibracijos garsas – lyg kylančio *elicottero* – sraigtasparnio. Iškrovą galima išmatuoti kilodžauliais ir mėlynėmis, jei pakliūsi po uodega. Jis vėl mane išmeta iš sapno. Vėl bandau įjungti loginį proto *tasto* – klaviatūros klavišą, kuris liepia ištiesti koją ir nuleisti nuo lovos krašto, pajausti šlepetės kailiuką ir atsistoti. Bet *tastiera* – klaviatūra užblokuota, koja nejuda, nejuda nė vienas klavišas, netgi ta neseniai įsibrėžusi raukšlytė mano kaktoje, labai bjauri raukšlytė, visai netikėtai įsitaisiusi tik šįmet tarp dviejų juodų antakių.

Romeo kantriai laukia.

[Jurga] ...
žalias žadintuvas

Nuleidžiu kairę ranką. Ne, ieškau ne Romeo. Man nereikia atsimerkti, nes žinau, kad jis – tas kitas – yra ten. Nesu tikra – kada, kuriuo dienos, o gal nakties mano gyvenimo momentu atsidūręs ten, šalia lovos, ant žvilgančio antikvarinio staliuko marmuro. Lieknas, tvirtas ir tamsus kaip drėgmės pritvinkęs audros debesis, švelnus ir slidus. Mano ranka slysta ilgu tvirtu kaklu, jaučia jo ilgį, pažįsta formą, slidumą, kvepiančią tirštą masę. Vėl užsimerkiu – štai, pagaliau įsijungia. *Tastiera* šauna 300 km *Italo* – greitojo traukinio greičiu, ir jau žinau: netrukus teks ją stabdyti, gal net išjungti visai, kad per daug neįsibėgėtų.

Šnerves sudirgina pasąmonės blyksnis: pažįstamas aromatas – žolytė, mano vaikystės švelni minkšta žolė, kurios šviežumas pasklinda tik basomis kojomis ją sutrypus. Ratnyčėlės upeliukas ties Druskininkais, sraunus ir piktas, ledinis ir toks švarus, tyras, kad prasišviečia kiekvienas lyg sulėtintame filme plazdantis stiebelis. Malonu jausti basomis kojomis žolės vėsą, upeliuko vandens atšaldyta nugara jaučia kutenimą. Malonu... Pagaliau... Želmens kvapas braunasi į nosį, plaučius, srūva visomis mano kraujagyslėmis, vis gilyn, stipryn. *Lussuria* – gera, gaivu, švaru. Svarbiausia, švaru. Pirmyn...

Odoratus, gustatus, tactus – užuosta, paragauta, paliesta. Šį lotynišką įrašą aptikau Čilento nacionaliniame parke Pietų Italijoje – ten, toje oazėje po žydru dangumi, kurią apdairiai kolonizavo se-

novės graikai. Velniai rautų, šaunūs tie graikai. *Visus, odoratus, tactus* – pamatyta, užuosta, paliesta: sutryptos žolytės prisiminimas sukelia dar vieną, dar stipresnę iškrovą: tiršto slidaus skysčio sutepti žole kvepiantys mano delnai juda kakta, ausų minkštimais, pirštai pajunta prakeiktą raukšlytę, nosį, praveria kietai sučiauptas lūpas, teka į vidų, liečia kaklą ir atsikišusius net į mūrininko delnus netelpančius du apvalumus, įdubimus ir vėl iškilimus. Kietus, minkštus, didelius ir visai mažyčius, slidžius ir vešlius...

Romeo purtosi – jo konkurentas šią minutę valdo mane ir jam aišku, kad teks dar palūkėti. Kantriai stovi ir laukia, kol žalias, tirštas, slidus ir aromatingas skystis, mano *droga* – kvaišalas pagaliau mane pažadins, prasiskverbs tekėdamas į pravertą burną, akis. Slidus lyg balzamas sužadins nakties apmulkintą gyvulišką mano uoslę.

Romeo baksteli snukiu į alkūnę – ženklas, kad jo kantrybė baigėsi, kad jis jau seniai, greičiau už bet kurį šios planetos *gastroprofą* užuodė mano kvaišalo miško paklotę, pomidorų šakelių ir artišokų aromatus. Ir pajuto meilę gyvenimui greičiau už mane. O aš – dar ne... Paskubėk, *amorina* – meilute, sako jo žvilgsnis, nes *mi scappa la pipì* – tuoj pridarysiu.

Žalias tirštas balzamas srūva man ant pilvo, sėdmenų, ant šlaunų. Tūkstantąjį kartą pagalvoju, kad nėra nieko amžinesnio už tyras alyvuogių sultis. Už jų dievišką *odore e gusto* – aromatą ir skonį. Jie prikeltų net mirusįjį.

Prikelia ir mane.

[Paulius] ...

Enza, kurios greitai nebebus

Eidamas kavos sutinku ją kaip visada – prie lifto. Mūsų pokalbis visada daugiau ar mažiau toks pat. Temos nesikeičia. Aš sveikinuosi, ji šypsosi: *Ciao ragazzo* – sveikas, vaikine.

Paskui Enza man primena, kad jai tuoj sueis devyniasdešimt treji. Aš garantuoju, jog nepamiršau. Bet ji kažkodėl netiki. Ir aš šiek tiek netikiu: nuo jos sklinda malonus tik ką bare išgerto kapučino aromatas, gyvenimo džiaugsmas, kurį ji patirs šiandien po pietų, nuėjusi pas savo *parrucchiere* – kirpėją. Turiu mažą viltį, kad ji nepradės nuosekliai pasakoti, koks šaunus tipas yra Marcello, jos *parrucchiere*. Tačiau blogų minčių nuo šios ponios nepaslėpsi. Ji kaipmat pastebi kažkokią įtampą mano veide ir piktai klausia: *Ragazzo, qualcosa non va? Hai qualche problema?* Vaikine, kažkas negerai? Turi problemų?

O taip, problemų yra. Tarkime, ši: ant mūsų mašinos lango priklijuotas savivaldybėje išduotas nemokamo parkavimo lipdukas, bet *polizia municipale* reguliariai palieka baudos kvitą. Kažin kodėl?

Yra ir kita problema. Daug didesnė: Enza vyresnė už mane beveik keturiais dešimtmečiais. Enzos greitai nebebus, taip, manau, kai išeis ši knyga, tikriausiai jau nebebus, bet nuo jos dvelkia gyvenimo džiaugsmas. O ar dvelkia nuo manęs – Enza tuo abejoja. Galiausiai ji pataria: į nieką nekreipti dėmesio ir džiaugtis šia diena...

Nors tas *scirocco,* be abejo, yra bjaurus dalykas. Drėgmė laužo sąnarius. Enza domisi, ar mano sąnariai taip pat jaučia *scirocco* poveikį. Šiek tiek. Paduodu jai nukritusią lazdą ir uždarau lifto duris. Pavymui iš kylančo lifto girdžiu *ciao ragazzo.*

[Jurga] ...
šis bei tas, ko nesupranta Gianna

M*iele di acacia* – akacijų medaus atspalvio šarpėjus Romeo – visai ne pliušinis žaislas. Bet nuo žaislo jis taip mažai skiriasi, kad lifte sutikti kaimynai nepraleidžia progos panardinti pirštus į jo raukšlėtą galvą, kaskart jį vis sunervindami itališku pasitikėjimu – tikrai neužpuls. Juk esu ne kažkoks *peluche,* o kovinis Kinijos imperatoriaus šuo, vienintelis toje šalyje neskirtas valgyti, ar nesuprantate, jūs, *ignoranti* – neišmanėliai, – primena nusipurtydamas lifte.

Liftu važiuojantis Romeo erzina nebent laiptinės tvarkytojas. Girdėjau, kaip rumunų tautybės merginos, kurios dukart per savaitę darbuojasi mūsų *palazzo* – daugiabučio laiptinėje, Romeo pasipurtymą palydėjo trumpu ir piktu šūksniu: *stronzo* – šiknius.

Mussolini laikų *Appio Latino* kvartalų laiptinėse darbuojasi erotiškos tarsi modeliai merginos. Gatvė raudonuoja nuo jų marškinėlių su užrašu ant siauručių nugarų *SERVIZIO SUD* – Pietų

servisas. Ne kartą galvojau, ką reiškia šis užrašas. Jos gręžia skudurus su naujausių tendencijų manikiūrais, atstačiusios užpakaliukus... Itališkai šios gražuolės moka pasakyti tik keletą žodžių – *buon giorno, prego ir stronzo* – sveiki, prašom, šiknius. Taip ir neradau atsakymo, kaip ir kodėl jas samdo italai, bet ankstų rytą jos nuteikia gerai.

No, no, non è vero – ne, netiesa, purtau galvą, išgirdusi kaimynų klausimą. *E' un cucciolo?* Jauniklis? – klausia galantiškas ilgaplaukis sinjoras iš devinto aukšto, kasdien besileidžiantis kartu su mumis liftu ir skubantis į darbovietę FAO (Pasaulinė žemės ūkio ir maisto organizacija). Tikriausiai susinervinčiau dėl jo nesugebėjimo atsiminti, kad mano šarpėjui – jau vienuolika metų, ir joks jis jauniklis, jei šis apsirikimas nepatiktų.

Liftas stoja, sukratydamas mus visus. Romeo žino, kad jau baigėsi laikas, kai jam reikia demonstruoti išdresuoto šuns poziciją *seduto* – sėdėti, kuri jam visiškai nepatinka. Girdžiu, kaip lauko duris rakina laiptinės administratorius – išsipustęs, arogantiškas spindinčia kakta ir viršugalviu, – kurio nekenčiame abu su Romeo. Stengiuosi greičiau prasilenkti, juk dar esu su sportbačiais ir aliejuotu veidu. Mano šarpėjus žiovauja, demonstruodamas kilmingą mėlyną liežuvį. Administratorius galantiškai prilaiko Mussolini laikų pusės tonos svorio *palazzo* duris – *prego, signora,* – prašau, ponia.

Vos išeiname į lauką, Romeo pasitinka Gianna. Šarpėjus jai sukelia jausmų antplūdį. Gianna kas rytą savo baro „Pickup" lauko terasoje rūpestingai dangsto staltieses, atidžiai tvarko savo *trattoria – pizzeria*. Ji nepraleidžia progos pasigrožėti, ko-

kia žavi Romeo stovėsena, kokie stiprūs kojų raumenys, kokia daili susirietusi uodegytė – it jos bare kasryt kepamas *dolce cornetto* – saldus ragelis. Aš kantriai išklausau ir atlaikau Giannos emocijų pliūpsnį. Paskui jos akyse staiga susitvenkia ašaros. Aš žinau kodėl: visi neseniai neteko tos pačios veislės kalaitės, šešerių metų Chanel. *Tumore* – auglys, – sumurma Gianna.

Pažadu jai, kad, pavedžiojusi Romeo, užsuksiu kavos į „Pickup“. Bet, žinoma, neužsuksiu, nes man šis modernus baras nėra patrauklus, nors spindi – išblizgintas, tvarkingas. Gianna turi viską – puikią salę per du aukštus, porą jaunų berniukų – padavėjų, praeivius pasveikinantį vyrą Matteo, prabangų kavos aparatą ir už stiklo baro išrikiuotą ragelių, picų ir duonos kolekciją.

Kodėl būtent Giannos baras beveik visada apytuštis? Tam tikrus dalykus pradėjau suprasti nuo to momento, kai kartą bare prie Vatikano užsisakiau kapučino. Tuomet dar nebuvome apsigyvenę Italijoje, dar apskritai neplanavome, kur gyvensime ir ką veiksime. Užsigerdama sumuštinį tirštu putotu karštu skysčiu staiga pajutau įbestą į mane žvilgsnį. Apsidairiau: pono su „Borsalino“ skrybėle akys į mane žvelgė taip, tarsi kramtyčiau kilograminę kirmėlę. *Scusi, signorina, ma come fa?* – atleiskite, panele, bet kaip jūs galite tai daryti? Dar spėjau pasiteirauti: *fare cosa?* – ką daryti?..

Kaip tai ką? Užsigėriau maistą, ir dar sūrų, kuo? Kava! Ponas su skrybėle man nieko neatsakė. Tik atsiduso. Jo apmaudui nebuvo ribų. Bet šiandien net neketinu keikti to pono su skrybėle. Pusryčių ritualas apvertė visą mano supratimą apie pusryčius ir

ryto nuodėmę, kuri Biblijoje vadinama *lussuria.* Tai tokia geidulinga malonumo būsena. Itališkų pusryčių aromatas ir skonis.

Išgyvenusi beveik ketvirtį amžiaus Romoje norėčiau pasakyti Giannai, kad jos baras, kad ir koks būtų jaukus ir tvarkingas, yra nesusipratimas. Gianna – mano miela bendraamžė, ir aš mėgtu jos vyro „Harley-Davidson“ baubimą, tačiau į „Pickup“ užeinu tik tada, kai pietaudami apsižiūrime, kad trūksta duonos. Gianna nesupranta, kad pas ją vakarienė susikeitė su pusryčiais, pusryčiai su vakariene, todėl raudonojo padažo su svogūnais, aliejuje kaitinamo aitraus *peperoncino*, picos su rozmarinu kvapai čia sklando bet kuriuo paros laiku. Man gaila Giannos, nes ji – tokia maloni. Aš norėčiau jai paaiškinti, kodėl visi skuba į kitą gatvės pusę, į aptriušusį „Bar Europa“... Ne, geriau kitąkart.

[Jurga] ...
kremas

Smagiausia rytinio maršruto su Romeo vieta – etruskų sienele paženklintas *piazza Galeria* skveras. Kol Romeo prunkšdamas uosto žolytes, atidarinėju telefone naujausius elektroninius laiškus ir feisbuką.

Kitoje aikštės pusėje „Open Music Caffe“ bare dar turiu nupirkti *due cornetti* – du ragelius – su kremu ir su *marmellata di*

visciole (dėl šio termino vertimo kartą rimtai susiginčijau su vienu Romos *pasticciere* – konditeriu, bet aš manau, kad *visciole* yra ankstyvosios vyšnios).

„Open Music Caffe“ kremas beveik neapolietiškas. Man negaila mokėti pinigus. Pati save užtikrinu, visame mūsų *Appio Latino* kvartale nėra panašesnio. Ir „Open Music Caffe“ ragelių tešla turi paslaptį, jos filosofiją jau seniai man paaiškino simpatiškas baristas Ostelio. Ir be jo žinau – tešla visai paprasta, bet vadinasi „čia ir dabar“, tai yra – be šaldiklio.

Kartą pasiteiravau, ar kiaušinis tikrai A kategorijos. O taip, vištą jį padėjo po baro stalu šį rytą, – juokiasi Ostelio. *Va benissimo,* – puiku. Supratau, iš kur tas jūsų tešlos geltonumas, elastingumas, dantims malonus purumas. „Open Music Caffe“ baristas ir šįryt manęs klausė: „Vieną tokį ir vieną – tokį? Taip?“ Ištiesiu du eurus, Ostelio grąžina dvidešimties centų monetą.

Crema pasticcera – virtas itališkas „Napoleono“ kremas, geltonas, tirštas, saldus. Šiandien jis nuostabus. Paimi į ranką, ir kremas sprūsta lauk iš mielinio ragelio. Geras *cornetto* kremas gerai elgiasi skrandyje. Kur kas geriau nei koks *tramezzino* – suvožtinis arba *panino* – sumuštinis... Ne, nereikia čia to pono su „Borsalino“ skrybėle. Taikos susitarimas su juo pasirašytas kažin kada.

Buonissimo – puikus. Arba *pesante, merda, troppi profumi* – sunkus, šlamštas, per daug kvapų – Pauliaus vertinimai bus kaip visada – Pauliaus. Nors, prisiekiu, kiekvieno ragelio kremas kiekviename Italijos bare vienodas, ruošiamas pagal tą pačią šimtus metų nekintančią receptūrą. O ji – visai paprasta. Kad žinočiau, koks

tas kremas turi būti, ne kartą iš garsių Italijos *pasticciere* – konditerių bandžiau išgauti paslaptį. Kol galiausiai jį pasigaminau pati.

Perku ingredientus 700 g kremo. Jam reikia kaimiškų, labai labai šviežių kiaušinių ryškiais oranžiniais tryniais. Geriausia, kad višta gyventų tiesiog po stalu.

INGREDIENTAI:

- 4 kiaušinių tryniai,
- 4 stiklinės pieno,
- 140 g cukraus,
- 50 g miltų (00 tipo pagal itališką klasifikaciją),
- vanilės lazdelė.

Užvirinu pieną. Stiklo inde išplaku kiaušinių trynius su cukrumi, tai reikia daryti greitai, nes kiaušinis turi savybę stingti. Plaku metalo šluotele, ne elektriniu plaktuvu, taip gamindavo italų močiutės. Į kairę, po to – į dešinę, vėl į kairę ir vėl į dešinę. Būtent tai yra dalis paslapties. Į burbuliuojantį pieną įmetu vanilės lazdelę. Į kiaušinius suberiu miltus, vėl greitai maišau. Samčiu iš puodo po truputį į kiaušinių masę pilu verdantį pieną. Tik atsargiai, po truputį. Ir čia itališkos konditerijos gudrybė, vadinama dviejų rankų sinchronizavimo menu – *arte delle mani.* Kažkas panašaus kaip madoje, pavyzdžiui, lagaminų, apavo ir pirštinių tradicijos išsivystė ne kokiame nors fabrike, o Guccio Gucci manufaktūroje. Žodis *mani* – rankos – apie Italiją pasako viską... Kremą būtina skubiai

atšaldyti. Dedu kremo indą į ledukus, maišau, ir štai – puikios konsistencijos skaisčiai geltona masė.

Ją ir vertinu labiausiai Italijos bare, kai pati neturiu laiko gaminti. Tai žino Ostelio.

Dėl Ostelio kremo kokybės man ramu. „Open Music Caffe“ kiaušinis A kategorijos, jį padėjusi višta išauginta „ant žemės“, ne inkubatoriuje, o pienas *intero* – nenugriebtas. Ir dar tas subtilus, visai neagresyvus vanilės prieskonis.

Nors geltonąjį kremą tuo pačiu būdu gamina tūkstančiai Italijos *pasticceria* – konditerijos butikų, vis dėlto tas, kurį perku mums – pats geriausias. Beveik kaip Neapolyje. Kodėl jis neapolietiškas? Viskas paprasta – jis buvo sukurtas Pietuose, Napoleono vizito lūkuriavusioje Neapolio karalystėje. Taip, ten pat gimė ir mano mėgstamas tortas „Napoleonas“.

[Jurga] ...
mėlynasis portretas „Kelyje“

Baristas Ostelio mato, kad ryte esu užsisvajojusi. Jis žino, kur toliau mane ves Romeo.

Sustojame *via Latina*. Prieš mane – milžiniška privačios paveikslų galerijos stiklo vitrina. Nors rankoje spaudžiu šiltus *cornetto*, būtent čia, prie galerijos, užsigalvoju apie kitus daly-

kus. Apie savo tėtį, jo paveikslų galeriją, kurią pažadėjau sukurti druskininkiečiams. Apie jo erotišką Laterano Madoną raudonu sijonu ir akvarele nulietą mamos su ruda berete portretą. Tai stebuklas, apie kurį nepaliauju galvoti, – mamos žvilgsnis ir beretė... Apie mano pačios portretą pastele, kurį tik po tėčio laidotuvių pamačiau paveikslų kataloge, – galvoju apie jį kiekvieną dieną. Nedaug tėčio dirbtuvėje beliko mano portretų, niekada jų ir nebuvo labai daug. Nė vieno iš jų į Italiją neatsigabenau. Tėtis man sakydavo – sunku tave perprasti, kažin ar išeis geras portretas.

Bet kartą nutapė genialų – su balta sportine kepuraite į šoną nukreiptu snapeliu. Portretą nupirko už 250 rublių tuometinė sovietmečio Kultūros ministerija, ir nežinia, kur jis dabar yra. Tuomet buvau mokinukė ir man buvo liūdna atsisveikinti su ta šešiolikmete „Jurga“, nors 250 rublių buvo visas mėnesinis mamos atlyginimas mokykloje. Man buvo gaila tos paauglės, kurios akyse nešvietė joks gerumas. Švietė tai, ką vienas italas po daugelio metų įvardijo *anima ribelle* – maištaujanti siela. Žinojau, kad balta kepuraitė tai ne šiaip sau kepurė, o mano niūri paauglystė. Aš buvau paauglė? Neprisimenu...

O kitas, su mėlynu ilgu trikotažo paltu, minkštu gobtuvu, irgi dar mokinukė, pirmūnė, aukso medalininkė. Mokyklos autoritetas... Cha, cha... Vėliau Italijoje ne kartą man to medalio prireikė... Tėtis aukso gabalą įrėmino, ir jis geltonuoja namuose ant židinio kaip jaunystės monumentas... Mėlynasis paltas buvo megztas dvigubu mezgimu, – praėjusioje Milano mados savaitėje mačiau tokį ant „Bottega Veneta“ podiumo. Romoje tokį mezginį liečiau

rankomis „Luisa Spagnoli“ mados butike *via Appia Nuova. K*ainuoja kosminius pinigus. Praėjo 30 metų, ir – vėl tas pats mezgimo būdas. Štai atsakymas, kas yra mada.

Norėčiau dabar apsivilkti dar kartą tą megztą paltą. Jo modelį Druskininkų mezgyklai nupiešiau aš pati, o mezgyklos direktorę Vilę ištiko susižavėjimo priepuolis. Metusi į šoną visus darbus, ji įgyvendino mano eskizą vos per kelias valandas.

Mėlynąjį portretą tėtis pavadino „Kelyje“. Ir tai buvo vienas man skirtų prakeiksmų. Portreto originalo nepavyko rasti, bet aš esu. Kelyje.

Baristas Ostelio viską apie mane žino. Žino, kad į jo barą grįšiu rytoj, vėliau – vėl rytoj. Jis žino, kad jo *cornetti* – ne šiaip sau bandelės. Tai gyvenimo prasmė, mano ryto paslaptis – šeimos *lussuria.*

[Paulius] ...

Sigmundas padeda ne visiems

Neseniai gavau dovanų ironišką bloknotą rimtai žurnalistinei veiklai. Ant viršelio – įdėmus psichoanalizės tėvo Sigmundo Freudo žvilgsnis ir užrašas Romos gyventojų dialektu – *A regà manco io ve posso dà na mano* – vaikinai, netgi aš jums nebegaliu padėti.

Labai neilgai mąsčiau, kam galėtų būti skirtas šis ironiškas bloknotas. Kam norėtų, bet nebepadės net pats Sigmundas Freudas. Kam?

Dvidešimtmetės merginos šioje šalyje toliau miega su lėlėmis ir pliušinėmis meškomis, prieš užmigdamos triauškia „Kinder“ šokoladukus. Jų bendraamžiai vaikinai neatsitraukia nuo kompiuterinių žaidimų konsolės, kramsnoja bulvių traškučius užsigerdami kokakola. Jiems Sigmundo pagalbos nereikia.

Per kitus dešimt metų tiek merginos, tiek vaikinai išgyvena pirmąją meilę, pirmąjį kelionės nuotykį, pirmąsyk išbando rytinį vakare išgerto kokteilio „Tekila bum bum“ poveikį bei prisiekia ir toliau gerti tik kokakolą. Pirmąsyk susimąsto apie tai, kad gyvenimas kartais būna liūdnas, o džiaugsmas kartais būna ne atvirkščiai, o tiesiogiai proporcingas banko sąskaitos likučiui. Bet vis dar apsieina be Freudo.

Sulaukę keturiasdešimties, plius minus penkeri metai, nustoja vaikščioti į diskoteką, miegoti sekmadieniais iki vidurdienio, pradeda domėtis ir ragauti vyną, kuria šeimą arba jos imitaciją, ima paskolą, atostogų vyksta nebe į Egiptą. Pradeda siekti karjeros. Ir štai dabar velionis Sigmundas, jo įžvalgos bei sapnų rekonstrukcijos tampa svarbios, aktualios, reikalingos. Vieniems padeda, kitiems nelabai.

Mano sporto naujienų konsultantui Biagio nepadėjo. Vieną karštą vasaros naktį jis apsižiojo pistoleto vamzdį, ir niekas iki šiol nežino kodėl. Praeidamas ties karališkąja palme ten, prie jūros, kur diskutuodavome apie Turino „Juventus“ diskvalifikacijos skandalą, matau pakabintą rėmelį su įrašu *Ciao Biagio* – lik

sveikas. Susinervinu, nes nebeturiu sporto konsultanto, ir niekas man negali paaiškinti, kodėl visa tai atsitiko.

Nežinau, padėjo ar nepadėjo Sigmundas mano bičiuliui Paolo iš Turino, kuris globojo mus, vos atvykusius į Italiją pirmaisiais metais. Gal padėjo... Jis pagaliau laimėjo prieš 15 metų skelbtą ministerijos konkursą į nuolatinę geografijos dėstytojo vietą licėjuje, nustojo man grasinti, jog pakartos kelionę sukriošusiu „Fiat Uno" į Lietuvą, susirado moterį bei įgyvendino seną svajonę – nusipirko galingą teleskopą ir namelį Pjemonto Alpėse.

Brolis Freudas, matyt, šį bei tą sutvarkė arba bent aptvarkė Misterio Populonios gyvenime. Aš jį taip vadinu todėl, kad atokiame penkių gyventojų Toskanos *borgo* (senoviškas tvirtovės tipo miestukas) buvo atidaręs prabangių krėslų dizaino dirbtuvę, gamino... stop, – ką aš čia kalbu – kūrė neįtikėtino grožio krėslus, rytais rašė eilėraščius, meditavo. Bet vieną dieną Misteris Populonia nusileido ant žemės, ta prasme – į apačią, prie jūros, nes tas *borgo* su krėslų dirbtuve buvo aukštai ant kalvos. Nusileido ir atidarė restoraną.

Mano bendraamžis Curzio padarė atvirkščiai – iš to sprendžiu, kad jis vis dar bendrauja su daktaru Sigmundu: turėjo nedidelį, bet fantastišką žuvies restoraną, kuriame nebuvo šaldiklio, – įsivaizduojate restoraną be šaldiklio? – bet paskui kažkas nutiko, įvyko, kaip jis pats sakė *corto circuito* – trumpasis jungimas, restoraną uždarė, pakeitė tris vieną už kitą gražesnes moteris, o dabar... Nežinau, seniai bemačiau Curzio. Žvejai sako, kad jis nusipirko botą ir gyvena jūroje. Žvejodamas. Kartais gyvena gerai, o kartais prašo paskolinti pinigų degalams.

Aštuoniolika valandų.
Nuo aušros iki vidurnakčio.

Tiek laiko gyvensite Italijoje skaitydami šią knygą. Kartu su jos autoriais prabusite triukšmingame pietinės Romos kvartale, eisite į barą puodelio espreso, sveikinsitės su kaimynais, aiškinsitės itališko *cornetto* kremo paslaptis, gyvensite šio didžiulio, labai seno ir elegantiško miesto ritmu. Eisite pietauti, studijuosite teisingus ir neteisingus pietų valgiaraščius Romos centre, gersite aperityvą Amžinojo miesto rūmuose ir terasose. Galiausiai pasijusite tarsi filmo „Didis grožis“ (*La grande bellezza*) veikėjai ir, galimas daiktas, įsimylėsite Romą, Italiją.

O paskui... Paskui išgyvensite įtampos ir pykčio akimirkas. Kitaip ir negali būti, nes „Romanas su Italija“ pulsuoja tuo, ką italai vadina *amore e odio* – meilė ir neapykanta, nes tuos pačius *via Appia Antica*, senojo Apijos kelio, akmenis prieš du tūkstančius metų mynęs poetas Publijus Ovidijus Nazonas lotyniškai rašė: *Odero, si potero; si non, invitus amabo* – „Neapkęsiu, jeigu galėsiu, o jei ne – įsimylėsiu.“

Ši knyga – lyg keturiomis rankomis sugrota Domenico Scarlatti sonata – parašyta moters ir vyro, todėl tie patys itališko gyvenimo epizodai pateikiami visiškai skirtingai. Istorijos apie tai, ką reiškia Italijoje būti *donna*, moterimi, lankytis pas ginekologą, leisti sūnų ir dukrą į mokyklą, apie laimės paieškas Palerme ir susidūrimus su priešingų politinių pažiūrų atstovais, apie tai, kas yra popietės miegas *pisolino* ir kas nutinka jo nepaisantiems, daug kitų įvykių ir kelionių po Apeninus – visa tai papasakota su šmaikščia ironija.

Perskaitę šią knygą ir praleidę vieną dieną Romoje, nė nepajusite, kad dviejų lietuvių romanas su Italija užtruko ketvirtį amžiaus.

ISBN 978-609-466-344-4
9 786094 663444
TYTO ALBA

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt